

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Deddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009

Adroddiad i Gynulliad Cenedlaethol Cymru ar
Ardaloedd Morol Gwarchodedig yng Nghymru

Cynnwys

Rhan 1 Cyflwyniad

Rhan 2 Rhwydwaith yr Ardaloedd Morol Gwarchoddedig (AMG) yng Nghymru

Rhan 3 Asesiad yn erbyn Adran 123(2)

Rhan 4 Gwaith pellach i fodloni Adran 123(2)

Atodiadau

Atodiad A - Rhestr o Gynefinoedd a Rhywogaethau a Ddiogelir gan AMG Cymru

Atodiad B - Rhestr o Fylchau a Ddynodwyd yn Asesiad Rhwydwaith AMG Cymru

Atodiad C - Asesiad o Gyflwr Dangosol ar Lefel Nodwedd

Ionawr 2019

RHAN 1 CYFLWYNIAD

1. Y ddogfen hon yw adroddiad Llywodraeth Cymru i Gynulliad Cenedlaethol Cymru yn unol ag Adran 124 o Ddeddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009 (y Ddeddf Forol).
2. Mae Adran 124 Deddf y Môr yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru gyflwyno adroddiad gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru bob chwe blynedd i nodi:
  - a) I ba raddau y mae amcanion Adran 123(2) wedi'u bodloni, ac
  - b) Unrhyw gamau pellach y mae angen eu cymryd er mwyn cyfrannu at gyflawni amcanion Adran 123(2).
3. Mae Adran 123(2) Deddf y Môr yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru ddynodi Parthau Cadwraeth Morol (PCM) sydd ynghyd ag unrhyw PCM eraill, Ardaloedd Cadwraeth Arbennig, Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (Safleoedd Morol Ewropeaidd), Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig a safleoedd Ramsar yn ffurfio rhwydwaith ar draws ardal forol y DU.
4. Mae'n ofynnol i'r rhwydwaith:
  - a) Gyfrannu at gadw neu wella'r amgylchedd morol yn ardal forol y DU,
  - b) Cynrychioli'r ystod o nodweddion sy'n bodoli yn ardal forol y DU,
  - c) Adlewyrchu'r ffaith y gallai cadw nodwedd olygu y bydd angen dynodi mwy nag un safle.

Cyfnod Adrodd

5. Yr adroddiad hwn yw'r trydydd adroddiad i Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Mae'n cwmpasu'r cynnydd a wnaed yn nyfroedd glannau Cymru rhwng Ionawr 2014 a Rhagfyr 2018.
6. Mae'r adroddiad hefyd yn cwmpasu dyfroedd môr mawr Cymru rhwng Ebrill 2018 a Rhagfyr 2018. Mae hyn yn adlewyrchu trosglwyddo pwerau cadwraeth natur ar gyfer ardal môr mawr Cymru o'r Ysgrifennydd Gwladol i Weinidogion Cymru, a drosglwyddodd mewn dau gam yn ystod 2017 a 2018.
7. Darparwyd adroddiadau blaenorol i Gynulliad Cenedlaethol Cymru ym mis Rhagfyr 2012, pan gafwyd yr adroddiad cyntaf ac adroddiad dilynol ym mis Chwefror 2014, mewn ymateb i argymhelliad gan ymchwiliad y Pwyllgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd i bolisi morol ar gyfer y cyfnod Ionawr 2013 i Ragfyr 2013 .

Rhwymedigaethau Bioamrywiaeth Cenedlaethol a Rhyngwladol

8. Mae gan Lywodraeth Cymru nifer o rwymedigaethau i ddiogelu bioamrywiaeth forol. Mae'r rhain wedi'u rhestru yn Nhabl 1. Mae'r rhwymedigaethau cenedlaethol a rhyngwladol a restrir yn cynnwys sefydlu rhwydwaith o

Ardaloedd Morol Gwarchoddedig (AMG), sy'n diogelu, yn gwarchod ac yn adfer lle bynnag y bo'n bosibl, yr ystod o rywogaethau, cynefinoedd a phrosesau ecolegol a geir o fewn yr amgylchedd morol gan gefnogi'r defnydd cynaliadwy o'n moroedd yr un pryd.

Tabl 1 Rhwymedigaethau i Ddiogelu Bioamrywiaeth Forol

Rhyngwladol	
	Y Confensiwn ar Amrywiaeth Biolegol - mae hwn yn ei gwneud yn ofynnol i bartïon i'r confensiwn sefydlu a chynnal ardaloedd gwarchoddedig morol cynrychioliadol a rhai a reolir yn effeithiol sy'n cyfrannu at rwydwaith byd-eang o ardaloedd gwarchoddedig.
	Confensiwn Oslo a Paris (OSPAR) - nod hwn yw diogelu amgylchedd morol Gogledd-ddwyrain yr Iwerydd. Un o'r dulliau i gyflawni hyn yw sefydlu rhydwaith cydlynol o ardaloedd gwarchoddedig morol sy'n cael eu rheoli'n dda yn ecolegol.
	Confensiwn Bern - mae hwn yn ceisio gwarchod a diogelu rhywogaethau planhigion ac anifeiliaid gwyllt a'u cynefinoedd naturiol ac yn ceisio sefydlu Rhwydwaith Esmerald, rhydwaith ecolegol sy'n cynnwys Ardaloedd o Ddiddordeb Cadwraeth Arbennig.
	Mae Confensiwn Ramsar ar Wlyptiroedd o Bwysigrwydd Rhyngwladol 1971 yn anelu at warchod gwlyptiroedd i gefnogi eu defnydd cynaliadwy.
Y DU	
	Datganiad Polisi Morol y DU - mae'n darparu fframwaith ar gyfer cynllunio morol. Mae'n ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau'r cynllun morol a gwneuthurwyr penderfyniadau ystyried sut y gall datblygiadau effeithio ar nod y DU i atal colli bioamrywiaeth a'r rhwymedigaethau cyfreithiol sy'n ymwneud â'r AMG, eu hamcanion cadwraeth a'u rheolaeth.
	Mae Deddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009 - yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i ffurfio rhydwaith o safleoedd, sy'n cyfrannu at gadwraeth a gwella amgylchedd morol y DU.
	Mae Strategaeth Forol y DU (MSFD) - yn ei gwneud yn ofynnol i Aelod-wladwriaethau gyflwyno mesurau i gyflawni neu gynnal Statws Amgylcheddol Da (SAD/GES) yn eu moroedd erbyn 2020. Bydd rhydwaith o AMG yn offeryn allweddol wrth gyfrannu at gyflawni Statws Amgylcheddol Da.
	Mae Rheoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017 a Rheoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau Morol Alltraeth 2017 - yn darparu ar gyfer sefydlu Ardaloedd Cadwraeth Arbennig ac Ardaloedd Gwarchod Arbennig.
	Mae Deddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981 yn gwarchod anifeiliaid, planhigion a chynefinoedd yn y DU ac yn darparu ar gyfer dynodi Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig.
Cenedlaethol	
	Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 - mae hon yn anelu at wella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'n nodi saith o nodau llesiant ar gyfer y Gymru a garem, ac mae'r nodau'n cynnwys Cymru sy'n gyfrifol yn fyd-eang ac sy'n gadarn.
	Mae Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 - yn nodi ymagwedd Cymru tuag at gynllunio a rheoli adnoddau naturiol ar lefel genedlaethol a lleol yn unol ag egwyddorion rheolaeth gynaliadwy ar adnoddau naturiol ac yn gosod dyletswydd ar awdurdodau cyhoeddus i geisio cynnal a gwella bioamrywiaeth a hyrwyddo cydnerthedd ecosystemau.

RHAN 2 RHWYDWAITH YR AMG YNG NGHYMRU

9. Mae ardaloedd morol gwarchoddedig morol (AMG) yn derm cyffredinol am unrhyw ardal o fôr neu lan sydd wedi'i diogelu gan y gyfraith ar gyfer gwarchod cynefinoedd, rhywogaethau neu nodweddion naturiol eraill.
10. Mae rhwydwaith AMG cydlynus a reolir yn dda yn dod â mwy o fanteision i'r amgylchedd morol nag AMG unigol. Mae'n cyfrannu at warchod a gwella'r amgylchedd morol, rheoli adnoddau naturiol morol yn gynaliadwy a chyflawni Statws Amgylcheddol Da yn unol â gofynion Strategaeth Forol y DU.
11. Mae'r manteision i fioamrywiaeth forol, i gymdeithas a'n gweithgarwch economaidd yn cynnwys:

Gwarchod a gwella amrywiaeth biolegol, sy'n creu **gwydnwch** ymhlith ecosystemau.

Pysgodfeydd **cynaliadwy** trwy ddiogelu rhai cynefinoedd, a allai fod yn bwysig ar gyfer cyfnodau cylch bywyd allweddol, gan gynnwys ardaloedd silio neu feithrin a thiroedd bwydo mawr,

Cymunedau lleol, trwy greu swyddi, lles personol, diogelwch ynni a thrwy ddarparu cyfleoedd ar gyfer gweithgareddau twristiaeth a gweithgareddau hamdden,

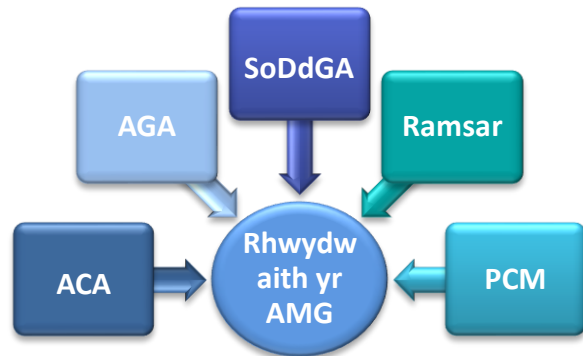
Cyfleoedd ar gyfer addysg, hyfforddiant ac ymchwil, gan ysbrydoli **ceniedlaethau'r dyfodol** a meithrin ymdeimlad cyffredin o berchnogaeth o'n cefnforoedd.

12. Yn gyffredinol, rydym yn anelu at rwydwaith o AMG sy'n:
- cynrychioli ystod y cynefinoedd a rhywogaethau yn ardal forol y DU,
  - gwarchod digon o ddyblygiadau i ddarparu cydnerthedd;
  - diogelu nifer priodol o bob nodwedd cynefin fras;
  - darparu cysylltiadau rhwng ardaloedd; ac sy'n cael
  - eu rheoli'n briodol i gyfrannu at warchod neu wella'r amgylchedd morol.

13. Mae yna 139 o AMG yng Nghymru, sy'n cwmpasu 69% o ddyfroedd glannau Cymru (allan hyd at 12 milltir forol) a 50% o holl ddyfroedd Cymru (allan at y llinell ganol). Mae AMG unigol wedi'u dynodi o dan amrywiaeth o ddeddfwriaeth wahanol. Pan gymerir nhw gyda'i gilydd, mae AMG unigol yn ffurfio rhwydwaith o gwmpas Cymru, y DU a Gogledd-ddwyrain yr Iwerydd.

14. Yng Nghymru, mae'r rhwydwaith yn cynnwys y mathau canlynol o AMG:

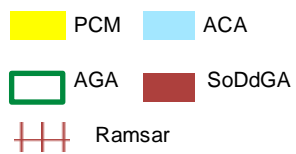
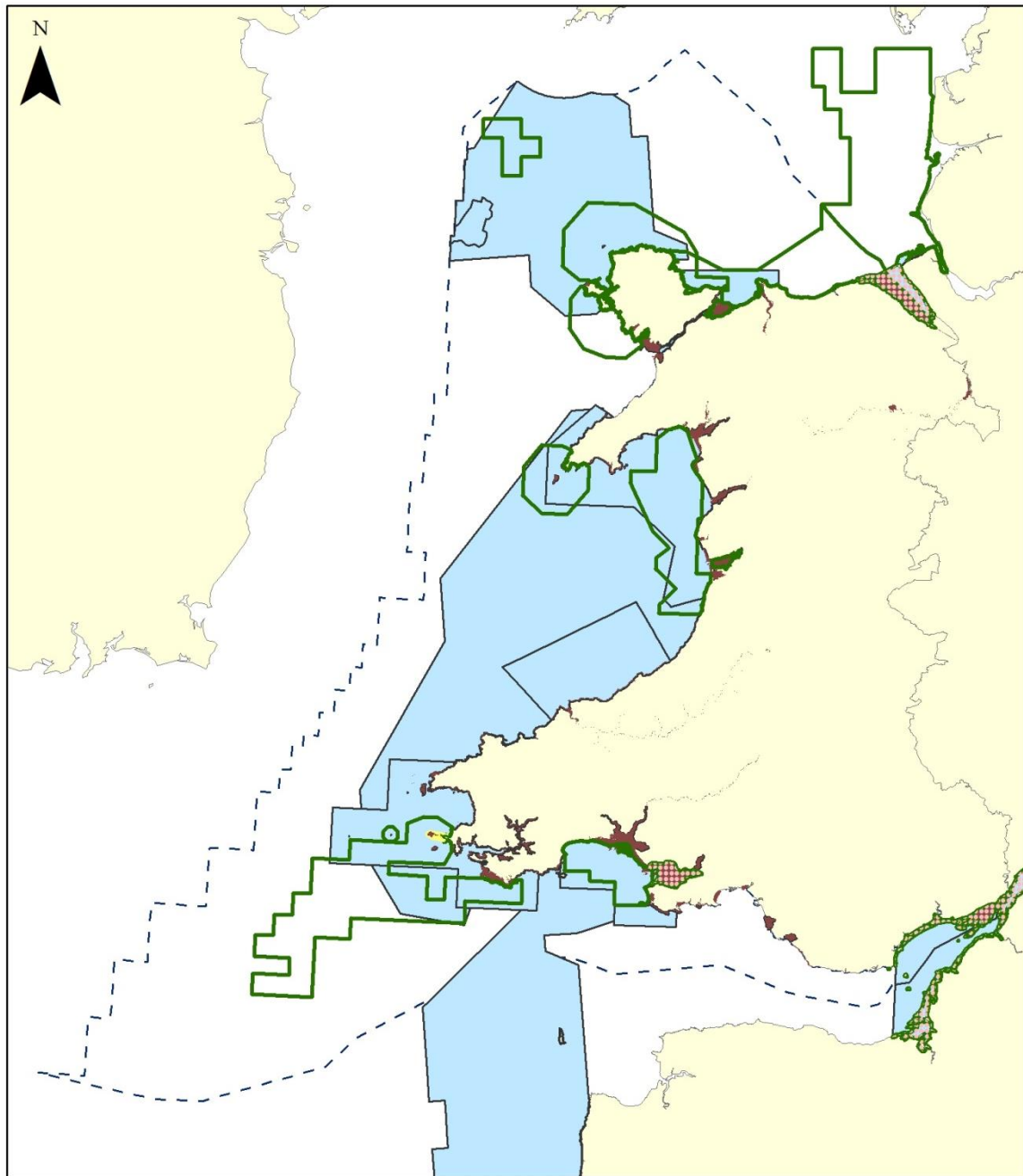
- **Mae Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA x 15)** yn gwarchod cynefinoedd a rhywogaethau penodol o dan y Gyfarwyddeb Cynefinoedd Ewropeaidd (1992). Mae ACAau wedi'u dynodi o dan Reoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017 a Rheoliadau Cynefinoedd Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau Morol Alltraeth 2017.
- **Mae Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGA x13)** yn diogelu poblogaethau o adar gwylltion o dan y Gyfarwyddeb Adar Ewropeaidd (1979). Mae AGA wedi'u dynodi o dan Reoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017 a Rheoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau Morol Alltraeth 2017.
- **Mae Parthau Cadwraeth Morol (PCM x 1)** yn gwarchod rhywogaethau morol, cynefinoedd, neu nodweddion daearegol o ddiddordeb. Mae PCM wedi'u dynodi o dan Ddeddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir (2009).
- **Mae Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA x 107)** yn diogelu rhai mathau o fywyd gwyllt a daeareg o dan Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981. Yn bennaf, mae SoDdGA yn ddynodiad daearol, er y gallant gwmpasu glan y môr i lawr at y llanw isaf a gwely'r môr sianeli aberoedd.
- **Mae safleoedd Ramsar (x3)**, yn gwarchod ardal o gynefinoedd gwlyptiroedd a rhywogaethau cysylltiedig, adar yn bennaf. Mae angen safleoedd yn ôl confensiwn gwlyptiroedd rhyngwladol 1971 ('Confensiwn Ramsar').

15. Mae map o'r AMG presennol yn holl ddyfroedd Cymru (gyda'r glannau ac yn y môr mawr) i'w gweld yn Ffigur 1. Mae tabl o'r AMG a'r nodweddion y maent yn eu gwarchod i'w gweld yn Atodiad A.

Ffigur 1.

Rhwydwaith yr Ardaloedd Morol Gwarchoddedig yng Nghymru

RHAN 3 ASESIAD YN ERBYN ADRAN 123(2)

Asesiad o Rwydwaith yr AMG ar Gydlyniant Ecolegol

16. Yn 2012, adroddodd Llywodraeth Cymru i Gynulliad Cenedlaethol Cymru a nododd ei bwriad i ategu'r rhwydwaith AMG presennol yng Nghymru gyda dynodiad PCM (MCZs). Y bwriad oedd i'r PCM hyn gael y lefel uchaf o warchodaeth rhag pob gweithgaredd echdynol, dosbarthol, niweidiol ac aflonyddgar.
17. O ganlyniad, ymgynghorodd Llywodraeth Cymru ar gynigion i ddynodi nifer o PCM gwarchoddedig iawn. Cynhyrnodd yr ymgynghoriad dros 6000 o ymatebion yn mynegi barn hynod wahanol a phendant. Roedd llawer o ymatebion o blaid yr egwyddor ar gyfer PCM diogel iawn, tra bod eraill yn teimlo y byddai'r ymagwedd warchoddedig iawn yn creu effeithiau economaidd-gymdeithasol annerbyniol heb fawr ddim tystiolaeth o'r manteision.
18. Yn dilyn yr ymgynghoriad, sefydlodd Llywodraeth Cymru Dîm Gorchwyl a Gorffen i adolygu'r adborth ar yr ymgynghoriad ac argymhell sut y dylid symud ymlaen â PCM yng Nghymru ¹.
19. Yn 2013, tynnodd Llywodraeth Cymru ei chynigion ar gyfer PCM yn ffurfiol yn ôl. Ar yr un pryd, ymrwymodd i ymgymryd â gwaith ychwanegol i ddeall y cyfraniad y mae AMG presennol yng Nghymru yn ei wneud tuag at rwymedigaethau ei rhwydwaith i fod yn sail ar gyfer y defnydd o bŵer y PCM yn y dyfodol.
20. Yn 2014, gofynnodd Llywodraeth Cymru i'r Cyd-bwyllgor Cadwraeth Natur (JNCC) a Chyfoeth Naturiol Cymru (NRW) asesu'r cyfraniad y mae AMG presennol yn ei wneud tuag at rwydwaith AMG y DU ac i ddarparu tystiolaeth ynghylch ²:
  - sut mae'r AMG presennol yng Nghymru yn cyfrannu tuag at rwydwaith ecolegol gydlynol o AMG yn y DU,
  - p'un a oes unrhyw ddiffygion yn y rhwydwaith AMG yn nyfroedd Cymru (gyda'r glannau ac yn y môr mawr) y mae angen iddynt fynd i'r afael â hwy i fodloni rhwymedigaethau rhwydwaith Gweinidogion Cymru.
21. Daeth yr asesiad rhwydwaith i'r casgliad bod AMG yng Nghymru yn gwneud cyfraniad sylweddol tuag at gydlyniant ecolegol ledled y DU. Daeth i'r casgliad bod y mwyafrif o gynefinoedd a rhywogaethau'n cael eu cynrychioli a lle bo modd yn cael eu dyblygu, a bod y rhwydwaith wedi'i gysylltu'n dda.
22. Nododd yr asesiad rai bylchau mewn cydlyniant ecolegol, lle mae angen mynd i'r afael â hwy lle bo modd. Manylir ar y bylchau hyn yn **Atodiad C**.

---

¹ <https://gov.wales/docs/desh/publications/130717task-and-finish-team-report-on-mczs-in-wales-en.pdf>

² http://jncc.defra.gov.uk/pdf/JNCC_NetworkProgressWelshWaters_Final.pdf

23. Mae manylion llawn yr asesiad rhwydwaith i'w gweld yma:
http://jncc.defra.gov.uk/pdf/JNCC_NetworkProgressWelshWaters_Final.pdf

Cadwraeth Natur yn Rhanbarth Dyfroedd Môr Mawr Cymru

24. Yn 2014, adroddodd y Comisiwn ar Ddatganoli yng Nghymru (Silk II) ac argymhellodd y dylid ymestyn swyddogaethau gweithredol Gweinidogion Cymru ar gyfer cadwraeth natur morol yn yr ardal gyda'r glannau yng Nghymru i ardal forol môr mawr Cymru. Mae'r swyddogaethau hyn yn cynnwys rhwymedigaethau Ewropeaidd a domestig ar gyfer:

- Nodi, dynodi a rheoli AMG fel rhan o rwydwaith;
- Gwarchod rhywogaethau penodol rhag dal, anaf a marwolaeth fwriadol drwy drwyddedu a gorfodi; a
- Monitro statws a chyflwr cynefinoedd a rhywogaethau.

25. Cyflwynwyd y gwaith o drosglwyddo swyddogaethau gwarchod natur yr Ysgrifennydd Gwladol i Weinidogion Cymru trwy:

- Ddiwygiadau i Reoliadau Cadwraeth Morol Alltraeth 2007, sy'n trosi Cyfarwyddbau Adar a Chynefinoedd yr UE. Trosglwyddodd hyn swyddogaethau cadwraeth natur cysylltiedig Ewropeaidd i Weinidogion Cymru ym mis Tachwedd 2017; a
- Deddf Cymru 2017, a drosglwyddodd swyddogaethau cadwraeth natur domestig i Weinidogion Cymru, sef y pwerau a gynhwysir yn Rhan 5 Deddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009, ym mis Ebrill 2018.

Dynodiadau AMG yn ystod y Cyfnod Adrodd

26. Yn 2014, daeth Rhan 5 Deddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir i rym. O ganlyniad, cafodd y Warchodfa Natur Forol yn Sgomer ei hail-ddosbarthu fel PCM yn unol â'r darpariaethau trosiannol a nodir yn Atodlen 12 Deddf y Môr. Ar hyn o bryd dyma'r unig PCM yn nyfroedd Cymru.

27. Ers 2014 mae'r rhwydwaith wedi'i gryfhau gydag AMG ychwanegol. Mae Tabl 2 yn darparu rhestr o'r AMG ychwanegol a ddynodwyd yn ystod y cyfnod adrodd hwn. Mae'n cynnwys AMG yn rhanbarth môr mawr Cymru a ddaeth yn gyfrifoldeb i Weinidogion Cymru yn dilyn trosglwyddo pwerau cadwraeth natur yn y môr.

Tabl 2 AMG newydd eu dynodi

Enw'r AMG	Maint yr AMG (hectarau ha)	Nodwedd a Warchodir / Rheswm dros y Dynodiad	Cyngor ar Amcanion Cadwraeth
ACA Morol Gorllewin Cymru**	737614.0ha	Llamhidydd	http://jncc.defra.gov.uk/page-7343
ACA Morol Gogledd Ynys Môn**	324949.0ha		
ACA Môr Hafren a'r Dyfroedd Cyfagos**	584994.0ha		
ACA Slabiau Carbonadaidd Croker***	11599.0ha	Strwythurau tanforol a wnaed gan nwyon yn gollwng	http://jncc.defra.gov.uk/page-6530
AGA Bae Lerpwl*	252757.73ha	Ymestynnwyd yr AGA ac ychwanegwyd y wylan fechan, y forwennol fach a'r forwennol gyffredin fel nodweddion cymhwysu newydd Ychwanegwyd yr hwyaden frongoch a'r fulfran fel elfennau a enwir o'r casgliad adar dŵr presennol	http://jncc.defra.gov.uk/page-7507
Sgomer, Sgogwm a'r moroedd oddi ar AGA Sir Benfro**	166800.74ha	Estynnwyd yr AGA ddwywaith yn ystod y cyfnod adrodd i gynnwys manau bwydo morol ar gyfer adar drycin Manaw, pâl yr Iwerydd, gwylog a llurs.	http://jncc.defra.gov.uk/page-7497
AGA Morwenoliaid Ynys Môn *	101931.07ha	Ail-enwyd yr AGA a'i hymestyn i ddod â'r tri safle magu gyda'r ardal fwydo forol o dan un ffin safle	https://cdn.naturalresources.wales/media/675726/anglesey-terns-pspa-draft-conservation-objectives-final.pdf
AGA Bae Gogledd	82703.68ha	AGA newydd ar gyfer trochwyr gyddfgoch sy'n	https://cdn.naturalresources.wales/media/67573

Ceredigion		gaeafu	0/northern-cardigan-bay-pspa-draft-conservation-objectives-final.pdf
AGA Gwales*	1774.42ha	Estynnwyd yr AGA i gynnwys ardal forol ar gyfer yr Hugin	http://naturalresources.wales/media/674134/gras-sholm-spa-management-plan-21-1-408-english.pdf
AGA Arfordir Aberdaron ac Ynys Enlli *	33942.42ha	Estynnwyd yr AGA i gynnwys ardaloedd chwilota am fwyd morol ar gyfer Adar Drycin Manaw	http://naturalresources.wales/media/672092/glan-nau-aberdaron-plan-english.pdf
AGA Ffrynt Môr Iwerddon***	118000ha	AGA newydd ar gyfer Aderyn Drycin Manaw	http://jncc.defra.gov.uk/page-4565

* Estyniadau i AGA presennol

** Mae'n ymestyn i ddyfroedd môr mawr Cymru

*** Dyfroedd y môr mawr yn gyfan gwbl (a ddynodwyd gan Ysgrifennydd Gwladol y DU) sydd bellach yn gyfrifoldeb Gweinidogion Cymru

Asesiad o Gyflwr y Nodwedd

28. Mae'r amgylchedd morol yn ddynamig iawn ac mae amrywiadau naturiol yng nghyflwr y nodwedd i'w disgwyl. Mae Llywodraeth Cymru yn parhau i weithredu mesurau rheoli i fynd i'r afael â'r pwysau ar AMG i wella'r cyflwr a'r cyfraniad y mae'r rhwydwaith yn ei wneud i iechyd a chadernid yr amgylchedd morol.
29. Ym mis Ionawr 2018, cyhoeddodd Cyfoeth Naturiol Cymru adroddiadau dangosol am gyflwr safleoedd ar lefel nodwedd ar gyfer pob ACA ac AGA gyda'r glannau. Mae'r adroddiadau yn cynnwys cyngor Cyfoeth Naturiol Cymru am gyflwr dangosol nodweddion gwarchoddedig³ ac fe'u cynhyrchwyd i wella ein dealltwriaeth o gyflwr nodweddion safleoedd. Mae'r adroddiadau'n bwysig ar gyfer rheoli safleoedd, yn arbennig maent yn llywio datblygiad mesurau rheoli i wella cyflwr nodweddion, yn cynorthwyo gyda blaenoriaethu adnoddau, ac yn helpu gydag asesiadau o gynlluniau a phrosiectau.
30. Mae adroddiadau am gyflwr safleoedd yn dangos bod y rhwydwaith o AMG yn gallu cefnogi poblogaethau sylweddol o adar môr a mamaliaid morol mewn cyflwr ffafriol, yn ogystal ag amrywiaeth o rywogaethau a chynefinoedd gwely'r môr. Dyma brif ganfyddiadau'r adroddiadau:
- Mae 46% o'r holl nodweddion mewn cyflwr ffafriol, gyda'r mwyafrif wedi eu hasesu gyda llawer o hyder yn y dystiolaeth a ddefnyddiwyd i asesu'r cyflwr.
  - Mae 45% o nodweddion mewn cyflwr anffafriol, gyda thua hanner wedi eu hasesu gyda hyder mawr.
  - Mae 9% o'r nodweddion mewn cyflwr anhysbys, sy'n golygu nad oes digon o dystiolaeth i asesu eu cyflwr.
  - Mae nodweddion mamaliaid morol, gan gynnwys dolffin trwyn potel, morlo llwyd a dyfrgi, mewn cyflwr ffafriol.
  - Mae poblogaethau adar môr yn gyffredinol yn sefydlog neu'n cynyddu.
  - Pan aseswyd nodweddion AGA yn anffafriol, mae'r prif reswm yn gysylltiedig â thueddiadau yn y DU, Ewrop neu'n fyd-eang yn hytrach na phroblemau ar lefel y safle.
  - Ar gyfer ACA, nodwyd bod problemau gydag ansawdd dŵr, llygredd, gweithgareddau heb drwydded a rhywogaethau anfrodorol ymledol yn bwysau allweddol ar gyflwr nodweddion.
31. Ar gyfer y ddwy AMG sy'n gyfan gwbl yn nyfroedd môr mawr Cymru, ACA Slabiau Carbonadaidd Croker ac AGA Ffrynt Môr Iwerddon, statws presennol y nodweddion yw 'Anhysbys'. Mae hyn i raddau helaeth oherwydd y ffaith bod yr AMG hyn yn ddynodiadau cymharol ddiweddar ac felly gwybodaeth gyfyngedig sydd ar gael am fonitro cyflwr safleoedd er mwyn casglu manylion am gyflwr.

---

³ <https://naturalresources.wales/guidance-and-advice/environmental-topics/wildlife-and-biodiversity/find-protected-areas-of-land-and-seas/indicative-feature-condition-assessments-for-european-marine-sites-ems/?lang=cy>
<https://documents.hf.wales.gov.uk/id:A21346950/document/versions/published>

32. Mae'r tablau yn **Atodiad C** yn manylu ar yr asesiad o gyflwr dangosol ar lefel nodwedd ar gyfer pob nodwedd forol a warchodir gan ACA ac AGA gyda'r glannau ac ar y môr mawr.

Cyflawniadau o ran Rheoli Rhwydwaith yr AMG

33. Yn 2014 sefydlodd Llywodraeth Cymru Grŵp Llywio Rheoli AMG. Mae'r Grŵp yn dwyn ynghyd gynrychiolwyr o'r prif awdurdodau rheoli yng Nghymru i weithio tuag at weledigaeth a rennir, amcanion a gytunir ac egwyddorion rheoli. Nod Grŵp Llywio Rheoli AMG yw sicrhau rheolaeth effeithiol o'r rhwydwaith AMG, sydd yn y pen draw yn gwella eu cyflwr, gan ddiogelu bioamrywiaeth forol, yr ecosystem ehangach a'r manteision economaidd-gymdeithasol i Gymru.

34. Gellir dod o hyd i ragor o fanylion am rôl y Grŵp Llywio yma:

<https://beta.gov.wales/marine-protected-area-management-steering-group-mpamsq-terms-reference>

35. Rhwng 2015 a 2016 cynhaliodd y Grŵp Llywio ymarfer ymgysylltu â rhanddeiliaid gan edrych ar opsiynau ar gyfer ymagwedd yn seiliedig ar ardaloedd i reoli AMG fel rhwydwaith. Yn dilyn adolygu ymatebion yr ymgysylltiad, daeth y Grŵp Llywio i'r casgliad, yng ngoleuni'r pwysau ariannu, y byddai sicrhau'r adnoddau sydd eu hangen i gyflwyno ac ailadrodd dull gweithredu ar draws ardaloedd ledled Cymru yn rhy heriol i'r awdurdodau rheoli dan sylw. Cytunodd y Grŵp Llywio i ganolbwyntio gweithgareddau ar ddarparu cymorth ac arweiniad i awdurdodau rheoli i hwyluso gwelliannau yng nghyflwr rhywogaethau a chynefinoedd a'r rhwydwaith AMG yn gyffredinol. Mae hyn yn cynnwys nodi cyfleoedd lle gallai awdurdodau rheoli gydweithio i sicrhau gwell canlyniadau ar gyfer AMG yng Nghymru.

36. Fel cam cyntaf, cynhyrchodd y Grŵp Llywio ddogfen sy'n nodi rolau a chyfrifoldebau awdurdodau rheoli ar gyfer rheoli AMG yng Nghymru. Yn 2017, ar ran y Grŵp Llywio, anfonodd Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig gopi o'r ddogfen rolau a chyfrifoldebau i bob awdurdod rheoli yng Nghymru.

37. Yn dilyn cyfnod sylweddol o weithgarwch yn 2018 cyhoeddodd y Grŵp Llywio Fframwaith Rheoli Rhwydwaith AMG Cymru 2018-2023. Mae'r Fframwaith yn nodi mewn un lle sut y caiff AMG eu rheoli nawr, a sut y byddant yn cael eu rheoli yn y dyfodol i wella cyflwr y rhwydwaith. Mae'n esbonio mai'r prif offer ar gyfer rheoli'r rhwydwaith yw trwy'r system reoleiddio sefydledig, sy'n cynnwys y broses drwyddedu forol. Mae'n nodi'r gwaith sydd eisoes ar y gweill i wella rheolaeth a chyflwr y rhwydwaith a'i nodweddion gwarchoddedig.

38. Gellir dod o hyd i gopi o Fframwaith Rheoli Rhwydwaith AMG Cymru 2018-2023 yma: <https://beta.gov.wales/marine-protected-area-network-management-framework-wales>
39. Cyhoeddwyd y Fframwaith ochr yn ochr â chynllun gweithredu. Mae Cynllun Gweithredu Rheoli Rhwydwaith yr AMG 2018-2019, yn rhoi ffocws i awdurdodau rheoli ar y camau gweithredu y rhoddir blaenoriaeth iddynt, a nodwyd gan Grŵp Llywio Rheoli AMG, i wella rheolaeth a chyflwr y rhwydwaith AMG yng Nghymru ymhellach. Mae'r Cynllun Gweithredu yn adeiladu ar y Cynlluniau Gwella Blaenoriaethol a'r pum maes gwaith blaenoriaethol a nodwyd gan Gyfoeth Naturiol Cymru yn dilyn cwblhau Rhaglen LIFE N2K yng Nghymru.
40. Bydd y camau gweithredu a nodir yng Nghynllun Gweithredu Rheoli Rhwydwaith yr AMG 2018-2019 yn cael eu cyflwyno mewn partneriaeth ag awdurdodau rheoli ledled Cymru: <https://beta.llyw.cymru/cynllun-gweithredu-ar-gyfer-rheolir-rhwydwaith-o-ardaloedd-morol-gwarchoddedig>

RHAN 4 GWAITH PELLACH SY'N ANGENRHEIDIOL I FODLONI ADRAN 123(2)

41. Gwnaed cynnydd sylweddol yn ystod y cyfnod adrodd hwn tuag at Adran 123 Ddeddf y Môr a thuag at sefydlu rhwydwaith AMG sy'n gydlynol yn ecolegol, ac a reolir yn dda yng Nghymru.
42. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo'n llwyr i gynnal a gwella bioamrywiaeth forol ac ecosystemau a bydd yn parhau i weithio gyda gweinyddiaethau eraill y DU i gyflawni ein rhwymedigaethau.
43. Ymglymerir â gwaith pellach i fodloni rhwymedigaethau Gweinidogion Cymru, a nodir isod, yn ystod y cyfnod adrodd nesaf:

a) **Cwblhau Cyfraniad Cymru tuag at Rwydwaith yr AMG yn Nyfroedd y DU**

Mae asesiad rhwydwaith 2016 yn darparu'r dystiolaeth i ddangos bod angen AMG ychwanegol yn nyfroedd Cymru i fodloni rhwymedigaethau Gweinidogion Cymru o dan Ddeddf y Môr ac i fodloni ymrwymadau o dan y confensiwn OSPAR.

Gan ddefnyddio pwerau PCM (MCZ) o dan Ddeddf y Môr, bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio mewn partneriaeth â Chyfoeth Naturiol Cymru, y Cydbwyllgor Cadwraeth Natur a rhanddeiliaid i ystyried canlyniad asesiad rhwydwaith 2016 i fynd i'r afael â'r bylchau a nodwyd, lle bo modd. Cyhoeddir manylion pellach am sut y caiff PCM eu nodi i ymdrin â'r bylchau hyn a chwblhau cyfraniad Cymru tuag at rwydwaith yr AMG yn nyfroedd y DU yn gynnar yn 2019.

b) **PCM Sgomer**

Yn dilyn ei throsglwyddo o Warchodfa Natur Forol i PCM o dan Ddeddf y Môr, mae angen i Lywodraeth Cymru gyflwyno gorchymyn dynodi ar gyfer y PCM presennol yn Sgomer. Bydd y gorchymyn yn manylu ar nodweddion gwarchoddedig y PCM a'r amcanion cadwraeth cysylltiedig. Bydd Cyfoeth Naturiol Cymru a rhanddeiliaid yn llywio cam hwn y gwaith yn y dyfodol, y disgwylir iddo ddechrau tua diwedd 2019.

c) **Rhywogaethau Morol Symudol Iawn**

Bydd Llywodraeth Cymru hefyd yn ystyried a oes angen PCM ar gyfer rhywogaethau symudol iawn o fewn rhwydwaith yr AMG.

d) **Cylch Rheoli'r AMG**

Bydd Grŵp Llywio Rheoli'r AMG yn parhau i weithredu Cynllun Gweithredu Rheoli Rhwydwaith yr AMG ar gyfer 2018-19. Mae hyn yn cynnwys Cyfoeth Naturiol Cymru yn adeiladu ar y gwaith asesu cyflwr ac adroddiadau a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2018 i ddatblygu ymagwedd tuag at gynnal asesiadau cyflwr AMG gwell a chyfnodol. Bydd y prosiect, a ddechreuodd yn 2018 ac sydd i fod i gael ei gwblhau yn 2021, yn datblygu dangosyddion a phroses ar gyfer adrodd yn y dyfodol ar gyflwr y nodweddion a ddiogelir o fewn y rhwydwaith AMG.

Bydd Llywodraeth Cymru hefyd yn gweithio gyda Chyfoeth Naturiol Cymru a'r Cyd-bwyllgor Cadwraeth Natur i ddatblygu a chefnogi gweithredu rhaglen fonitro bioamrywiaeth forol wedi'i blaenoriaethu ac yn fforddiadwy, ar gyfer Cymru. Bydd y rhaglen yn adeiladu ar y gweithgareddau monitro presennol i:

- ddarparu dealltwriaeth o iechyd, cyflwr a chadernid moroedd Cymru;
- darparu dealltwriaeth o'r pwysau allweddol ar fioamrywiaeth forol a'r rhyngweithio â gweithgaredd dynol; a
- bod yn sail i benderfyniadau a mesurau rheoli.

Bydd y rhaglen fonitro bioamrywiaeth forol yn cynnwys AMG, gan gynnwys unrhyw rai a ddynodir yn y dyfodol.

Bydd Cynllun Gweithredu Rheoli'r AMG yn cael ei adolygu, ei ddiweddarau a'i gyhoeddi'n flynyddol. Fe'i cefnogir gan Adroddiad Rheoli Rhwydwaith yr AMG blynyddol a fydd yn nodi'r cynnydd yn erbyn cyflwyno'r camau gweithredu. Wrth ddatblygu'r Adroddiad Blynyddol, bydd y Grŵp Llywio yn gofyn am gyfraniadau gan awdurdodau rheoli, Swyddogion Safleoedd Morol Ewropeaidd ac eraill ar brosiectau sy'n cyfrannu at yr egwyddorion rheoli.

Cynhelir adolygiad o Fframwaith Rheoli Rhwydwaith yr AMG yn 2023.

Atodiad A

Rhestrau o rywogaethau a chynefinoedd a warchodir ym mhob un o'r Ardaloedd Morol Gwarchodedig yng Nghymru

Ardal Cadwraeth Arbennig	Nodwedd Forol
Y Fenai a Bae Conwy / Menai Straits and Conwy Bay	Riffiau
	Gwastadeddau llaid a gwastadeddau tywod nad ydynt o dan ddŵr môr adeg llanw isel
	Banciau tywod a orchuddir yn rhannol gan y môr drwy'r adeg
	Cilfachau a baeau mawr bas
	Ogofâu môr wedi eu boddi neu eu boddi'n rhannol
Dee Estuary / Aber Dyfrdwy	Dolydd heli'r Iwerydd <i>Glauco-Puccinellietalia maritima</i>
	<i>Salicornia</i> a blodau unflwydd eraill sy'n cytrefu mewn mwd a thywod
	Gwastadeddau llaid a gwastadeddau tywod nad ydynt o dan ddŵr môr adeg llanw isel
	Llystyfiant blynyddol ar linellau drifft
	Aberoedd
	Llysywen bendoll y môr <i>Petromyzon marinus</i>
	Llysywen bendoll yr afon <i>Lampetra fluviatilis</i>
Pen Llŷn a'r Sarnau / Llyn Peninsula and the Sarnau	Morlynnoedd arfordirol
	Aberoedd
	Cilfachau a baeau mawr bas
	Riffiau
	Banciau tywod a orchuddir yn rhannol gan y môr drwy'r adeg
	Dolydd heli'r Iwerydd <i>Glauco-Puccinellietalia maritima</i>
	Gwastadeddau llaid a gwastadeddau tywod nad ydynt o dan ddŵr môr adeg llanw isel
	Ogofâu môr wedi eu boddi neu eu boddi'n rhannol
	<i>Salicornia</i> a blodau unflwydd eraill sy'n cytrefu mewn mwd a thywod
	Morlo llwyd <i>Halichoerus grypus</i>
	Dyfrgi <i>Lutra lutra</i>
	Dolffin trwyn potel <i>Tursiops truncatus</i>
Carmarthen Bay and Estuaries / Bae Caerfyrddin a'r Aberoedd	Dolydd heli'r Iwerydd <i>Glauco-Puccinellietalia maritima</i>
	Aberoedd
	<i>Salicornia</i> a blodau unflwydd eraill sy'n cytrefu mewn mwd a thywod
	Gwangen <i>Alosa fallax</i>
	Cilfachau a baeau mawr bas

Ardal Cadwraeth Arbennig	Nodwedd Forol
	Gwastadeddau llaid a gwastadeddau tywod nad ydynt o dan ddŵr môr adeg llanw isel
	Banciau tywod a orchuddir yn rhannol gan y môr drwy'r adeg
	Llysywen bendoll y môr <i>Petromyzon marinus</i>
	Llysywen bendoll yr afon <i>Lampetra fluviatilis</i>
	Herlyn <i>Alosa alosa</i>
	Dyfrgi <i>Lutra lutra</i>
Pembrokeshire Marine / Sir Benfro Forol	Riffiau
	Aberoedd
	Cilfachau a baeau mawr bas
	Dolydd heli'r Iwerydd <i>Glauco-Puccinellietalia maritima</i>
	Morlynnoedd arfordirol
	Gwastadeddau llaid a gwastadeddau tywod nad ydynt o dan ddŵr môr adeg llanw isel
	Banciau tywod a orchuddir yn rhannol gan y môr drwy'r adeg
	Ogofâu môr wedi eu boddi neu eu boddi'n rhannol
	Morlo llwyd <i>Halichoerus grypus</i>
	Gwangen <i>Alosa fallax</i>
	Herlyn <i>Alosa alosa</i>
	Llysywen bendoll y môr <i>Petromyzon marinus</i>
	Llysywen bendoll yr afon <i>Lampetra fluviatilis</i>
	Tafolen y twyni <i>Rumex rupestris</i>
Dyfrgi <i>Lutra lutra</i>	
Cardigan Bay / Bae Ceredigion	Riffiau
	Banciau tywod a orchuddir yn rhannol gan y môr drwy'r adeg
	Ogofâu môr wedi eu boddi neu eu boddi'n rhannol
	Dolffin trwyn potel <i>Tursiops truncatus</i>
	Morlo llwyd <i>Halichoerus grypus</i>
	Llysywen bendoll y môr <i>Petromyzon marinus</i>
Aber Hafren / Môr Hafren	Dolydd heli'r Iwerydd <i>Glauco-Puccinellietalia maritima</i>
	Aberoedd
	Gwastadeddau llaid a gwastadeddau tywod nad ydynt o dan ddŵr môr adeg llanw isel
	Banciau tywod a orchuddir yn rhannol gan y môr drwy'r adeg
	Riffiau
	Gwangen <i>Alosa fallax</i>

Ardal Cadwraeth Arbennig	Nodwedd Forol
	Llysywen bendoll y môr <i>Petromyzon marinus</i>
	Llysywen bendoll yr afon <i>Lampetra fluviatilis</i>
Cynffig / Kenfig	Dolydd heli'r Iwerydd <i>Glauco-Puccinellietalia maritima</i>
Glannau Môn: Cors heli / Anglesey Coast: Saltmarsh	Dolydd heli'r Iwerydd <i>Glauco-Puccinellietalia maritima</i>
	<i>Salicornia</i> a blodau unflwydd eraill sy'n cytrefu mewn mwd a thywod
	Aberoedd
	Gwastadeddau llaid a gwastadeddau tywod nad ydynt o dan ddŵr môr adeg llanw isel
Bae Cemlyn / Cemlyn Bay	Morlynnoedd arfordirol
	Tusw troellog <i>Ruppia cirrhosa</i>
Arfordir Calchfaen De Orllewin Cymru / Limestone Coast of South West Wales	Ogofâu môr wedi eu boddi neu eu boddi'n rhannol
North Anglesey Marine / Gogledd Môn Forol	Llamhidydd <i>Phocoena phocoena</i>
West Wales Marine / Gorllewin Cymru Forol	Llamhidydd <i>Phocoena phocoena</i>
Bristol Channel Approaches / Dynesfeydd Môr Hafren	Llamhidydd <i>Phocoena phocoena</i>
Slabiau Carbonadaidd Croker	Strwythurau tanfor a wnaed gan nwyon yn gollwng

Ardal Gwarchodaeth Arbennig	Nodwedd Forol
Aber Dyfrdwy / Dee Estuary	Hwyaden lostfain <i>Anas acuta</i> Corhwyaden <i>Anas crecca</i> Chwiwell <i>Anas Penelope</i> Pibydd y Tywod <i>Calidris canutus</i> Pibydd y Mawn <i>Calidris alpina</i> Pioden y môr <i>Haematopus ostralegus</i> Rhostog Gynffonfrith <i>Limosa lapponica</i> Rhostog Gynffonddu <i>Limosa limosa</i> Gylfinir <i>Numenius arquata</i> Mulfran <i>Phalacrocorax carbo</i> Cwtiad Llwyd <i>Pluvialis squatarola</i> Morwennol Gyffredin <i>Sterna hirundo</i> Morwennol Fechan <i>Sterna albifrons</i> Morwennol Bigddu <i>Sterna sandvicensis</i> Hwyaden yr Eithin <i>Tadorna tadorna</i> Pibydd Coesgoch <i>Tringa totanus</i> Heidiau o adar y dŵr

Bae Caerfyrddin / Carmarthen Bay	Môr-hwyaden ddu <i>Melanitta nigra</i>
Cilfach Tywyn / Burry Inlet	Hwyaden lostfain <i>Anas acuta</i> Hwyaden lydanbig <i>Anas clypeata</i> Corhwyaden <i>Anas crecca</i> Chwiwell <i>Anas Penelope</i> Pibydd y Mawn <i>Calidris alpina</i> Pibydd yr Aber <i>Calidris canutus</i> Pioden y môr <i>Haematopus ostralegus</i> Gylfinir <i>Numenius arquata</i> Cwtiad Llwyd <i>Pluvialis squatarola</i> Hwyaden yr Eithin <i>Tadorna tadorna</i> Pibydd Coesgoch <i>Tringa totanus</i> Heidiau o adar y dŵr
Liverpool Bay / Bae Lerpwl	Trochydd Gyddfgoch <i>Gavia stellata</i> Môr-hwyaden ddu <i>Melanitta nigra</i> Gwylan fechan <i>Larus minutus</i> Morwennol Gyffredin <i>Sterna hirundo</i> Morwennol Fechan <i>Sterna albifrons</i> Heidiau o adar y môr
Môr Hafren / Severn Estuary	Hwyaden lwyd <i>Anas strepera</i> Gŵydd dalcen-wen <i>Anser albifrons albifrons</i> Pibydd y Mawn <i>Calidris alpina</i> Hwyaden yr Eithin <i>Tadorna tadorna</i> Pibydd Coesgoch <i>Tringa totanus</i> Hwyaden lostfain <i>Anas acuta</i> Cwtiad torchog <i>Charadrius hiaticula</i> Gylfinir <i>Numenius arquata</i> Heidiau o adar y dŵr
Traeth Lafan / Lavan Sands	Pioden y môr <i>Haematopus ostralegus</i>
Gwales	Hugan <i>Morus Bassanus</i>
Skomer, Skokholm and the seas off Pembrokeshire / Sgomer, Sgogwm a Moroedd Sir Benfro	Pâl <i>Fratercula arctica</i> Pedryn Drycin <i>Hydrobates pelagicus</i> Gwylan Gefnddu Leiaf <i>Larus fuscus</i> Aderyn drycin Manaw <i>Puffinus puffinus</i> Heidiau o adar y môr
Glannau Aberdaron ac Ynys Enlli / Aberdaron Coast and Bardsey Island	Aderyn drycin Manaw <i>Puffinus puffinus</i>
Northern Cardigan Bay / Gogledd Bae Ceredigion	Trochydd Gyddfgoch <i>Gavia stellata</i>
Anglesey Terns / Morwenoliaid Ynys Môn	Morwennol Gyffredin <i>Sterna hirundo</i> Morwennol yr Arctig <i>Sterna paradisaea</i> Morwennol Wridog <i>Sterna dougallii</i> Morwennol Bigddu <i>Sterna sandvichensis</i>

Ffrynt Môr Iwerddon	Aderyn drycin Manaw <i>Puffinus puffinus</i>
Aber Dyfi	Gŵydd dalcenwyn yr Ynys Werdd <i>Anser albifrons</i>

Safleoedd Ramsar	Nodwedd Forol
Aber Afon Dyfrdwy	<p>Gylfinir <i>Numenius arquata</i> Hwyaden lostfain <i>Anas acuta</i> Corhwyaden <i>Anas crecca</i> Pibydd y Mawn <i>Calidris alpina</i> Pibydd yr Aber <i>Calidris canutus</i> Pioden y môr <i>Haematopus ostralegus</i> Rhostog Gynffonfrith <i>Limosa lapponica</i> Rhostog Gynffonddu <i>Limosa limosa</i> Cwtiad Llwyd <i>Pluvialis squatarola</i> Hwyaden yr Eithin <i>Tadorna tadorna</i> Pibydd Coesgoch <i>Tringa totanus</i> Aberoedd Fflatiau llaid a fflatiau tywod nad ydynt yn cael eu gorchuddio gan ddŵr y môr adeg trai'r llanw Dolydd heli'r Iwerydd (<i>Glaucopuccinellietalia maritima</i>) Salicornia a phlanhigion unflwydd eraill sy'n coloneiddio mwd a thywod Linellau drifft llystyfiant unflwydd Heidiau o adar y dŵr</p>
Burry Inlet / Cilfach Tywyn	<p>Hwyaden lostfain <i>Anas acuta</i> Pibydd Coesgoch <i>Tringa totanus</i> Pioden y môr <i>Haematopus ostralegus</i> Pibydd yr Aber <i>Calidris canutus</i> Heidiau o adar y dŵr</p>
Aber Hafren	<p>Hwyaden yr Eithin <i>Tadorna tadorna</i> Pibydd y Mawn <i>Calidris alpina</i> Pibydd Coesgoch <i>Tringa totanus</i> Gwylan gefnddu leiaf <i>Larus fuscus</i> Cwtiad torgoch <i>Charadrius hiaticula</i> Hwyaden lwyd Coegyffinir Heidiau o adar y dŵr Aberoedd Heigiau o bysgod mudol</p>

Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig	Nodwedd Forol
Aber Afon Conwy/Conwy Estuary	Aberoedd

Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig	Nodwedd Forol
Aber Mawddach/Mawddach Estuary	Pyllau creigiog
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
	Pibydd Coesgoch <i>Tringa totanus</i>
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Ysbrigfrwynen fach <i>Eleocharis parvula</i>
	Morfa heli
	Dyfrgi <i>Lutra lutra</i>
Aber Taf/Taf Estuary	Llaid cysgodol
	Morfa heli
	Herlyn <i>Alosa alosa</i>
	Gwangen <i>Alosa fallax</i>
	Geomorffoleg arfordirol Cymru
Aberarth-Carreg Wylan	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Morlo llwyd <i>Halichoerus grypus</i>
	Dolffin trwyn potel <i>Tursiops truncatus</i>
	Lafant-y-môr y creigiau <i>Limonium britannicum</i>
	Morlo llwyd <i>Halichoerus grypus</i>
	Ogofâu a bargodion
	Craig wedi'i hamlygu
	Craig gweddol amlwg
	Pyllau creigiog
	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan dywod
Amffipod <i>Pectenogammarus planicrurus</i>	
Afon Dyfrdwy/River Dee	Morfa heli
	Llysywen bendoll yr afon <i>Lampetra fluviatilis</i>
	Brwyniad Ewropeaidd <i>Osmerus eperlanus</i>
	Llysywen bendoll y môr <i>Petromyzon marinus</i>
	Eog yr Iwerydd <i>Salmo salar</i>
	Dyfrgi <i>Lutra lutra</i>
Afon Teifi	Morfa heli
	Llysywen bendoll yr afon <i>Lampetra fluviatilis</i>
	Llysywen bendoll y môr <i>Petromyzon marinus</i>
	Eog yr Iwerydd <i>Salmo salar</i>
	Dyfrgi <i>Lutra lutra</i>
	Dolffin trwyn potel <i>Tursiops truncatus</i>
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
Afon Tywi	Morfa heli
	Herlyn <i>Alosa alosa</i>
	Gwangen <i>Alosa fallax</i>
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Cwtiad torchog <i>Charadrius dubius</i>
	Geomorffoleg arfordirol Cymru
	Dyfrgi <i>Lutra lutra</i>
Allt Wen a Thraeth Tanybwlich	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
	Amffipod <i>Pectenogammarus planicrurus</i>

Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig	Nodwedd Forol
Arfordir Abereiddi	Morlo llwyd <i>Halichoerus grypus</i>
	Ogofâu a bargodion
	Craig wedi'i hamlygu
	Pyllau creigiog
	Morlyn hallt â sil
Arfordir Gogleddol Penmon	Ogofâu a bargodion
	Creigiau wedi'u hamlygu yn gymedrol
	Pyllau creigiog
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
Arfordir Marros-Pentywyn / Marros-Pendine Coast	Tywod wedi'i amlygu
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
	Geomorffoleg arfordirol Cymru
Arfordir Niwawl - Aber bach/Newgale to Little Haven Coast	Ogofâu a bargodion
	Pyllau creigiog
	Gwlliau ymchwydd
	Is-glogfeini
Arfordir Pen-bre/Pembrey Coast	Pibydd y tywod <i>Calidris alba</i>
	Pioden y môr <i>Haematopus ostralegus</i>
	Morfa heli
	Herlyn <i>Alosa alosa</i>
	Gwangen <i>Alosa fallax</i>
	Tywod wedi'i amlygu
	Tywod wedi'i amlygu yn gymedrol
	Pyllau creigiog
	Geomorffoleg arfordirol Cymru
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Chwilen <i>Eurynebria complanata</i>
	Arfordir Penrhyn Angle/Angle Peninsula Coast
Ogofâu a bargodion	
Pyllau creigiog	
Is-haenau meddal â thyllau pidocau	
Algau wedi'u hysgubo gan y llanw	
Is-glogfeini	
Arfordir Saundersfoot-Telpyn / Saundersfoot-Telpyn Coast	Tywod wedi'i amlygu
	Pyllau creigiog
Beddmanarch-Cymyran	Cwtiad torchog <i>Charadrius hiaticula</i>
	Pibydd coeswerdd <i>Tringa nebularia</i>
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Rhynglanwol
	Tusw troellog <i>Ruppia cirrhosa</i>
	Morfa heli
	Gwellt y gamlas
	Graean mwdlyd
	Llaid cysgodol
	Algau wedi'u hysgubo gan y llanw
Blackpill, Abertawe	Pibydd y tywod <i>Calidris alba</i>

Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig	Nodwedd Forol
	Cwtiad torchog <i>Charadrius hiaticula</i>
	Graean mwdlyd
Borth-Clarach	Creigiau wedi'u hamlygu yn gymedrol
	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan dywod
Bracelet Bay	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
Broadwater	Morfa heli
	Morlyn hallt ynysig
Cilfach Tywyn ac Aber Llchwyr	Hwyaden lostfain <i>Anas acuta</i>
	Hwyaden lydanbig <i>Anas clypeata</i>
	Corhwyaden <i>Anas crecca</i>
	Chwiwell <i>Anas Penelope</i>
	Cwtiad y traeth <i>Arenaria interpres</i>
	Pibydd y mawn <i>Calidris alpina</i>
	Pibydd yr aber <i>Calidris canutus</i>
	Pioden y môr <i>Haematopus ostralegus</i>
	Gylfinir <i>Numenius arquata</i>
	Cwtiad aur <i>Pluvialis apricaria</i>
	Cwtiad Llwyd <i>Pluvialis squatarola</i>
	Hwyaden yr Eithin <i>Tadorna tadorna</i>
	Morfa heli
	Gwellt y gamlas bach <i>Zostrea noltei</i>
	Is-strata cymysg
	Tywod wedi'i amlygu yn gymedrol
	Pyllau creigiog
	Llaid cysgodol
	Llyngyren wrychog <i>Ophelia bicornis</i>
	Geomorffoleg arfordirol Cymru
Clogwyni a Thwyni Castellmartin	Gwymon coch <i>Gigartina pistillata</i>
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Morlo llwyd <i>Halichoerus grypus</i>
	Geomorffoleg arfordirol Cymru
	Ogofâu a bargodion
	Clogwyni a llethrau cysylltiol
	Dyfrgi <i>Lutra lutra</i>
	Creigiau wedi'u hamlygu
	Creigiau wedi'u hamlygu yn gymedrol
	Pyllau creigiog
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
	Gwli ymchwydd
	Chwilen <i>Eurynebria complanata</i>
Bae Caswell	Creigiau wedi'u hamlygu yn gymedrol
	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
Bae Cemlyn	Morlyn hallt treiddio
	Tusw troellog <i>Ruppia cirrhosa</i>
Coedydd Afon Menai	Calch a chraig feddal iawn
Craig Ddu - Clogwyn Pwynt Wharley	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Geomorffoleg Arfordirol Cymru

Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig	Nodwedd Forol
	Clogwyn morol a silffoedd ac agenau cysylltiedig
Craigyfulfran a Chlarach	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
Creigiau Aberarth-Morfa	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
Creigiau Cwm-Ceriw a Ffos-las (Morfa Bychan)	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
Creigiau Llansteffan – Llanstephen Cliffs	Geomorffoleg Arfordirol Cymru
Creigiau Pen y Graig	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
Creigiau Rhiwledyn/Little Ormes Head	Ogofâu a bargodion
	Creigiau wedi'u hamlygu yn gymedrol
	Pyllau creigiog
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
	Is-glogfeini
Twyni Crymlyn	Morfa heli
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Chwilen <i>Eurynebria complanata</i>
Cynffig/Kenfig	Pyllau creigiog
	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
Dale ac Arfordir De Marloes	Gwymon coch <i>Gigartina pistillata</i>
	Morlo llwyd <i>Halichoerus grypus</i>
	Ogofâu a bargodion
	Calch a chraig feddal iawn
	Craig wedi'i hamlygu
	Craig gweddol amlwg
	Pyllau creigiog
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Casgliad o gennau: cysylltiadau morol a mordwyol
	Cen <i>Degelia ligulata</i>
	Clogwyni morol a silffoedd a hafnau cysylltiol
De Porth Sain Ffraid/St Bride's Bay South	Morlo llwyd <i>Halichoerus grypus</i>
	Ogofâu a bargodion
	Pyllau creigiog
	Algae wedi'u hysgubo gan y llanw
	Is-glogfeini
Dee Estuary/Aber Afon Dyfrdwy	Hwyaden lostfain <i>Anas acuta</i>
	Corhwyaden <i>Anas crecca</i>
	Chwiwell <i>Anas Penelope</i>
	Pibydd y mawn <i>Calidris alpina</i>
	Pibydd yr aber <i>Calidris canutas</i>
	Cwtiad torchog <i>Charadrius hiaticula</i>
	Pioden y môr <i>Haematopus ostralegus</i>
	Rhostog Gynffonfrith <i>Limosa lapponica</i>
Rhostog Gynffonddu <i>Limosa limosa</i>	

Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig	Nodwedd Forol	
	Gylfinir <i>Numenius arquata</i>	
	Mulfran <i>Phalacrocorax carbo</i>	
	Cwtiad Llwyd <i>Pluvialis squatarola</i>	
	Gwyach fawr gopog <i>Podiceps cristatus</i>	
	Morwennol Gyffredin <i>Sterna hirundo</i>	
	Morwennol Bigddu <i>Sterna sandvichensis</i>	
	Hwyaden yr Eithin <i>Tadorna tadorna</i>	
	Pibydd Coesgoch <i>Tringa totanus</i>	
	Morfa heli	
	Crosfrwynen y morfa <i>Blysmus rufus</i>	
	Clogwyni morol a silffoedd a hafnau cysylltiol	
	Llysywen bendoll yr afon <i>Lampetra fluviatilis</i>	
	Brwyniad Ewropeaidd <i>Osmerus eperlanus</i>	
	Llysywen bendoll y môr <i>Petromyzon marinus</i>	
	Aberoedd	
	Tywod wedi'i amlygu yn gymedrol	
	Pyllau creigiog	
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB	
	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod	
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau	
	Llyngyren wrychog <i>Ophelia bicornis</i>	
	Cranc llyfn <i>Thia scutellata</i>	
	Chwiwell <i>Anas Penelope</i>	
	Gŵydd dalcen-wen Ynys Las <i>Anser albifrons flavirostris</i>	
	Pibydd coesgoch <i>Tringa totanus</i>	
	Rhynglanwol	
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB	
Geomorffoleg arfordirol Cymru		
Dyfi	Morfa heli	
	Dyfrgi <i>Lutra lutra</i>	
	Aberoedd	
	Tywod wedi'i amlygu yn gymedrol	
	Graean mwdlyd	
	Llaid cysgodol	
	Arfordir Dwyrain Aberddawan	Pyllau creigiog
		Is-glogfeini
		Llynghyren ledog <i>Convoluta roscoffensis</i>
	Ynys Echni	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
		Clogwyni morol a silffoedd a hafnau cysylltiol
Clogwyni Dwyrain Freshwater i Skrinkle Haven	Ogofâu a bargodion	
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB	
	Pyllau creigiog	
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau	
Glanllwch a Glannau Pen-ychain i Gricieth	Ogofâu a bargodion	
	Is-strata cymysg	

Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig	Nodwedd Forol
	Pyllau creigiog
	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
	Clogwyni morol a silffoedd a hafnau cysylltiol
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
	Is-glogfeini
Glannau Aberdaron	Ogofâu a bargodion
	Cen blewog <i>Heterodermia leucomelos</i>
	Craig wedi'i hamlygu
	Clogwyni morol a silffoedd a hafnau cysylltiol
	Pyllau creigiog
Glannau Penmon - Biwmares	Ogofâu a bargodion
	Is-strata cymysg
	Graean mwdlyd
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
	Algau wedi'u hysgubo gan y llanw
	Is-glogfeini
Glannau Porthaethwy	Ogofâu a bargodion
	Is-strata cymysg
	Graean mwdlyd
	Pyllau creigiog
	Craig gysgodol
	Algau wedi'u hysgubo gan y llanw
Glannau Rhoscolyn	Rhynglanwol
	Cen blewog <i>Heterodermia leucomelos</i>
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Morfa heli
	Gwellt y gamlas
	Craig wedi'i hamlygu
Glannau Tonfanau i'r Friog	Is-strata cymysg
	Pyllau creigiog
	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
Glannau Ynys Gybi/ Holy Island Coast	Rhynglanwol
	Cen blewog <i>Heterodermia leucomelos</i>
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Ogofâu a bargodion
	Pyllau creigiog
	Clogwyni morol a silffoedd a hafnau cysylltiol
	Is-glogfeini
	Sbwng <i>Stryphus ponderosus</i>
Glaslyn	Morfa heli
	Ysbrigfrwynen fach <i>Eleocharis parvula</i>
Arfordir Gŵyr: Rhosili i Borth Eynon	Ogofâu a bargodion
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Geomorffoleg arfordirol Cymru
	Clogwyni morol a silffoedd a hafnau cysylltiol
	Pyllau creigiog

Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig	Nodwedd Forol
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
Grassholm / Ynys Gwales	Morlo llwyd <i>Halichoerus grypus</i>
	Craig wedi'i hamlygu
Twyni Gronant a Warin Talacre	Pibydd y tywod <i>Calidris alba</i>
	Môr-wennol fach <i>Sternula albifrons</i>
	Mulfran <i>Phalacrocorax carbo</i>
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Rhynglanwol
	Morfa heli
	Gro/clogfeini uwchlaw'r penllanw
	Llystyfiant min y traeth
	Tywod wedi'i amlygu
Bae Gwydir	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
Coedwig Hook	Morfa heli
Horton, Slade Dwyreiniol a Gorllewinol	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
Lydstep Head i Dwyni Dinbych-y-pysgod	Ogofâu a bargodion
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Lafant y môr <i>Limonium procerum</i>
	Malwen y lagŵn <i>Paludinella littorina</i>
	Clogwyni morol a silffoedd a hafnau cysylltiol
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
	Algau wedi'u hysgubo gan y llanw
Merthyr Mawr	Morfa heli
	Chwilen y llawr <i>Eurynebria complanata</i>
	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
Dyfrffordd Aberdaugleddau	Corhwyaden <i>Anas crecca</i>
	Chwiwell <i>Anas Penelope</i>
	Pibydd y mawn <i>Calidris alpina</i>
	Y Gyflinir <i>Numenius arquata</i>
	Gwyach fach <i>Tachybaptus ruficollis</i>
	Hwyaden yr Eithin <i>Tadorna tadorna</i>
	Casgliad o infertebratau morfeydd heli
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Gwellt-y-gamlas bach <i>Zostera noltei</i>
	Morfa heli
	Brwyniad Ewropeaidd <i>Osmerus eperlanus</i>
	Dyfrgi <i>Lutra lutra</i>
	Ogofâu a bargodion
	Gwellt y gamlas
	Is-strata cymysg
	Craig gweddol amlwg
	Tywod wedi'i amlygu yn gymedrol
	Graean Mwdlyd
	Pyllau creigiog
	Llaid cysgodol
	Craig gysgodol

Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig	Nodwedd Forol
	Morlyn hallt â sil
	Algau wedi'u hysgubo gan y llanw
	Is-glogfeini
	Llyngyren dentaclog <i>Alkmaria romijni</i>
	Amffipod <i>Gammarus chevreuxi</i>
Arfordir Monkash	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Geomorffoleg arfordirol Cymru
	Clogwyni morol a silffoedd a hafnau cysylltiol
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
Morfa Dinlle	Geomorffoleg Arfordirol Cymru
Morfa Dyffryn	Morfa heli
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Geomorffoleg Arfordirol Cymru
	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
Morfa Harlech	Hwyaden lostfain <i>Anas acuta</i>
	Casgliad o adar magu ar dwyni tywod a morfeydd heli
	Morfa heli
	Dyfrgi <i>Lutra lutra</i>
	Tywod wedi'i amlygu
	Tywod wedi'i amlygu yn gymedrol
	Ysbrigfrwynen fach <i>Eleocharis parvula</i>
	Lleidlys Cymreig <i>Limosella australis</i>
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Geomorffoleg arfordirol Cymru
	Llystyfiant arall ar fin traeth
	Graean mwdlyd
Morfa Uchaf, Dyffryn Conwy	Morfa heli
Mynydd Penarfynydd	Pyllau creigiog
	Clogwyni morol a silffoedd a hafnau cysylltiol
Mynydd Tir y Cwmwd a'r Glannau at Garreg yr Imbill	Ogofâu a bargodion
	Graean mwdlyd
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
	Amffipod <i>Pectenogammarus planicrurus</i>
Cwningar Niwbwrch - Ynys Llanddwyn	Hwyaden lostfain <i>Anas acuta</i>
	Morfa heli
	Tywod wedi'i amlygu yn gymedrol
	Pyllau creigiog
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Geomorffoleg arfordirol Cymru
	Llyngyren wrychog <i>Ophelia bicornis</i>
Clogwyni Casnewydd	Ogofâu a bargodion
	Clogwyni morol a silffoedd a hafnau cysylltiol
	Pyllau creigiog

Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig	Nodwedd Forol
	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
Bae Oxwich	Morfa heli
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Geomorffoleg arfordirol Cymru
	Tywod wedi'i amlygu
Pen y Gogarth/Great Ormes Head	Ogofâu a bargodion
	Creigiau wedi'u hamlygu yn gymedrol
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Pyllau creigiog
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
	Is-glogfeini
Dyffryn Pennard	Morfa heli
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Bresychen Manaw <i>Coincia monensis subsp.monensis</i>
Arfordir Penarth	Pyllau creigiog
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
	Algau wedi'u hysgubo gan y llanw
Penrhynoedd Llangadwaladr	Craig wedi'i hamlygu
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Pyllau creigiog
	Algau wedi'u hysgubo gan y llanw
	Is-glogfeini
Porth Ceiriad, Porth Neigwl ac Ynysoedd Sant Tudwal	Ogofâu a bargodion
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Geomorffoleg arfordirol Cymru
	Craig wedi'i hamlygu
	Pyllau creigiog
	Algau wedi'u hysgubo gan y llanw
	Sbwng <i>Stelletta grubii</i>
	Gwellt y gamlas <i>Zostera marina</i>
Clogwyni morol a silffoedd a hafnau cysylltiol	
Porth Dinllaen i Borth Pistyll	Tywod wedi'i amlygu yn gymedrol
	Pyllau creigiog
	Ogofâu a bargodion
	Craig gweddol amlwg
Porth Tywyn i Borth Wen	Pyllau creigiog
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
	Is-glogfeini
Pwll-Du Head a Dyffryn Llandeilo Ferwallt	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod

Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig	Nodwedd Forol
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Y benboeth goch <i>Galeopsis angustifolia</i>
	Geomorffoleg arfordirol Cymru
Ramsey / Ynys Dewi	Morlo llwyd <i>Halichoerus grypus</i>
	Ogofâu a bargodion
	Craig wedi'i hamlygu
	Clogwyni morol a silffoedd a hafnau cysylltiol
	Pyllau creigiog
	Gwlliau ymchwydd
	Algau wedi'u hysgubo gan y llanw
	Is-glogfeini
	Cen <i>Ramalina polymorpha</i>
	Sbwng <i>Thymosia guernei</i>
Riffiau Rhosneigr	Rhynglanwol
	Ogofâu a bargodion
	Pyllau creigiog
	Is-glogfeini
Aber Hafren	Hwyaden lostfain <i>Anas acuta</i>
	Hwyaden lydanbig <i>Anas clypeata</i>
	Corhwyaden <i>Anas crecca</i>
	Chwiwell <i>Anas Penelope</i>
	Pibydd y mawn <i>Calidris alpina</i>
	Cwtiad torchog <i>Charadrius hiaticula</i>
	Rhostog Gynffonddu <i>Limosa limosa</i>
	Gylfinir <i>Numenius arquata</i>
	Cwtiad aur <i>Pluvialis apricaria</i>
	Cwtiad Llwyd <i>Pluvialis squatarola</i>
	Hwyaden yr Eithin <i>Tadorna tadorna</i>
	Pibydd Coesgoch <i>Tringa totanus</i>
	Hwyaden lwyd <i>Anas strepera</i>
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Morfa heli
	Herlyn <i>Alosa alosa</i>
	Gwangen <i>Alosa fallax</i>
	Llysywen Ewropeaidd <i>Anguilla anguilla</i>
	Llysywen bendoll yr afon <i>Lampetra fluviatilis</i>
	Llysywen bendoll y môr <i>Petromyzon marinus</i>
	Eog yr Iwerydd <i>Salmo salar</i>
	Gwellt y gamlas <i>Zostera marina</i>
	Gwellt y gamlas
	Aberoedd
	Pyllau creigiog
	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
	Algau wedi'u hysgubo gan y llanw
Amffipod <i>Gammarus chevreuxi</i>	
Amffipod <i>Gammarus insensibilis</i>	

Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig	Nodwedd Forol
	Perdysen-y-tywod y lagŵn <i>Gammarus insensibilis</i>
	Gwlithen fôr y lagŵn <i>Tenellia adspersa</i>
Sgogwm	Morlo llwyd <i>Halichoerus grypus</i>
	Clogwyni morol a silffoedd a hafnau cysylltiol
	Algau wedi'u hysgubo gan y llanw
Ynys Sgomer a Middleholm	Morlo llwyd <i>Halichoerus grypus</i>
	Clogwyni morol a silffoedd a hafnau cysylltiol
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Craig wedi'i hamlygu
	Gwlliau ymchwydd
Arfordir Southerdown	Ogofâu a bargodion
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
Arfordir Penrhyn Dewi	Morlo llwyd <i>Halichoerus grypus</i>
	Craig wedi'i hamlygu
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Clogwyni morol a silffoedd a hafnau cysylltiol
	Cen blewog <i>Heterodermia leucomelos</i>
	Helmys bychan <i>Frullania microphylla</i>
	Helmys arfor <i>Frullania teneriffae</i>
	Geomorffoleg arfordirol Cymru
	Pyllau creigiog
Ynys Santes Margaret	Ogofâu a bargodion
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
	Is-glogfeini
Cei Ystagbwll - Trewent Point	Ogofâu a bargodion
	Craig gweddol amlwg
	Pyllau creigiog
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Clogwyni morol a silffoedd a hafnau cysylltiol
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
Ystagbwll	Dyfrgi <i>Lutra lutra</i>
	Ogofâu a bargodion
	Pyllau creigiog
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Clogwyni morol a silffoedd a hafnau cysylltiol
	Casgliad o gennau: clogwyn a llethr morol
	Malwen y lagŵn <i>Palundinella littorina</i>
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
Strumble Head - Clogwyni Llechdafad	Ogofâu a bargodion
	Craig wedi'i hamlygu
	Clogwyni morol a silffoedd a hafnau cysylltiol
	Gwlliau ymchwydd

Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig	Nodwedd Forol
Ynys Sully	Pibydd y mawn <i>Calidris alpina</i>
	Cwtiad torchog <i>Charadrius hiaticula</i>
	Cwtiad Llwyd <i>Pluvialis squatarola</i>
	Pibydd Coesgoch <i>Tringa totanus</i>
	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
Clogwyni Dinbych-y-pysgod ac Ynys Santes Catherine	Ogofâu a bargodion
	Tywod wedi'i amlygu
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
The Offshore Islets of Pembrokeshire / Ynysoedd Glannau Penfro	Morlo llwyd <i>Halichoerus grypus</i>
	Craig wedi'i hamlygu
Ynysoedd y Moelrhoniaid	Pyllau creigiog
Tiroedd a Glannau Rhwng Cricieth ac Afon Glaslyn	Ogofâu a bargodion
	Gwellt y gamlas
	Tywod wedi'i amlygu yn gymedrol
	Pyllau creigiog
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
Traeth Lafan	Pioden y môr <i>Haematopus ostralegus</i>
	Hwyaden frongoch <i>Mergus serrator</i>
	Gylfinir <i>Numenius arquata</i>
	Pibydd Coesgoch <i>Tringa totanus</i>
	Gwyach gopog fawr <i>Podiceps cristatus</i>
	Gwellt y gamlas <i>Zostera marina</i>
	Gwellt y gamlas
	Tywod wedi'i amlygu yn gymedrol
	Pyllau creigiog
Traeth Llanon	Riffiau biogenig wedi'u dylanwadu gan y tywod
Traeth Lligwy	Pyllau creigiog
Twyni Chwitfordd, Morfa Landimor a Bae Brychdwn / Whiteway Burrows ac ati	Pioden y môr <i>Haematopus ostralegus</i>
	Chwilen y llawr <i>Eurynebria complanata</i>
	Morfa heli
	Gwellt y gamlas
	Tywod wedi'i amlygu
	Pyllau creigiog
	Is-haenau meddal â thyllau pidocau
	Algau wedi'u hysgubo gan y llanw
	Morffoleg morfeydd heli
	Twyni tywod
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
	Geomorffoleg arfordirol Cymru
	Llyngyren wrychog <i>Ophelia bicornis</i>
Twyni Lacharn - Pentwyn / Talacharn - Burrows Pendine	Cwtiad aur <i>Pluvialis apricaria</i>
	Dyfrgi <i>Lutra lutra</i>
	Tywod wedi'i amlygu
	Geomorffoleg arfordirol Cymru

Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig	Nodwedd Forol
	Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB
Ty Croes	Pyllau creigiog Gwlliau ymchwydd
Tywyn Aberffraw	Morfa heli Geomorffoleg arfordirol Cymru
Bae Waterwynch i Harbwr Saundersfoot	Ogofâu a bargodion Tywod wedi'i amlygu Pyllau creigiog Algau wedi'u hysgubo gan y llanw
Wig Bach a'r Glannau i Borth Alwm	Ogofâu a bargodion Pyllau creigiog Gwlliau ymchwydd
Y Foryd	Chwiwell <i>Anas Penelope</i> Gweltl y gamlas
Ynys Enlli	Ogofâu a bargodion Craig wedi'i hamlygu Pyllau creigiog Casgliad o blanhigion fasgwlaidd sy'n brin yn y wlad hon a/neu ar yr RDB Clogwyni morol a silffoedd a hafnau cysylltiol Is-glogfeini
Ynys Feurig	Pyllau creigiog Is-glogfeini
Ynysoedd y Gwylanod - Gwylan Islands	Ogofâu a bargodion Gwlliau ymchwydd

*DS: Ers 2012, mae CNC a'r JNCC wedi adolygu'r AGAoedd a'r SoDdGAoedd i benderfynu pa nodweddion sy'n defnyddio'r amgylchedd morol ac a ddylai gael ei ystyried yn nodwedd forol. O ganlyniad, ceir rhai newidiadau i'r rhestr uchod o'i chymharu â'r rhestrau mewn adroddiadau blaenorol. Cewch fwy o wybodaeth ar wefan y JNCC: <http://jncc.defra.gov.uk/page-7438>. Fel arall, cysylltwch â CNC ar gyfer y rhestrau nodweddion ddiweddaraf.

Bylchau a nodwyd yn rhwydwaith yr AMG yn nyfroedd Cymru

Bwlch	Rheswm dros y Bwlch	Rhanbarthau lle nodir bylchau yn nyfroedd Cymru	A ellir ymdrin â'r bwlch ar hyn o bryd? √ / x
Gwely'r môr o dywod bras, graean a / neu gerrig <i>Gwaddod bras isforlannol</i>	Digonolrwydd (diffyg yn y cynefin a ddiogelir)	Môr Iwerddon a'r Sianel Orllewinol a'r Môr Celtaidd	√
Gwely'r môr tywodlyd <i>Tywod isforlannol</i>	Digonolrwydd (diffyg mewn cynefin a ddiogelir)	Sianel Orllewinol a'r Môr Celtaidd	√
Gwely'r môr tywodlyd <i>Mwd isforlannol</i>	Digonolrwydd (diffyg mewn cynefin a ddiogelir)	Sianel Orllewinol a'r Môr Celtaidd	√
Gwely'r môr o gymysgedd o gerrig, graean, tywod a mwd <i>Gwaddod bras isforlannol</i>	Digonolrwydd (diffyg mewn cynefin a ddiogelir)	Môr Iwerddon	√
Cynefin creigiog yn yr afon	Dyblygiad (mae angen enghraifft arall yn y rhwydwaith)	Môr Iwerddon	x*
Cymunedau bregus o sbwngau a rhai anthrosoaidd ar gynefin creigiog islanwol	Dyblygiad Mae angen enghraifft arall yn y rhwydwaith	Môr Iwerddon	√
Cynefinoedd mwd mewn dŵr dwfn	Dyblygiad (mae angen enghraifft arall yn y rhwydwaith)	Môr Iwerddon a'r Sianel Orllewinol a'r Môr Celtaidd	√
<i>Gwelyau Musculus discors</i> <i>Crenella</i> gwyrdd (gwelyau cregyn gleision carped)	Dyblygiad (mae angen enghraifft arall yn y rhwydwaith)	Môr Iwerddon	x*
Cymunedau 'sea-pen' a megaffawna sy'n turio	Dyblygiad (mae angen enghraifft arall yn y rhwydwaith)	Sianel Orllewinol a'r Môr Celtaidd	√
Graeanau mwdlyd cysgodol	Dyblygiad (mae angen enghraifft arall yn y rhwydwaith)	Sianel Orllewinol a'r Môr Celtaidd	x*
'Ocean quahog'	Dyblygiad (mae angen enghraifft arall yn y rhwydwaith)	Sianel Orllewinol a'r Môr Celtaidd	√
<i>Eunicella verrucosa</i> Môr-wyntyll pinc	Dyblygiad (mae angen enghraifft arall yn y rhwydwaith)	Môr Iwerddon	√
<i>Haliclystus auricula</i> Sglefren fôr ('Stalked jellyfish')	Cynrychiolaeth (nid yw wedi'i gynrychioli ar hyn o bryd yn rhwydwaith Cymru)	Môr Iwerddon	x*
<i>Ostrea edulis</i> Wystrysen fflat / brodorol	Cynrychiolaeth (nid yw wedi'i gynrychioli ar hyn o bryd yn rhwydwaith Cymru)	Môr Iwerddon a Sianel Orllewinol a'r Môr Celtaidd	x*
<i>Palinurus elephas</i> Cimwch yr afon (cimwch coch)	Cynrychiolaeth (nid yw wedi'i gynrychioli ar hyn o bryd yn rhwydwaith Cymru)	Môr Iwerddon	x*

* Tystiolaeth gyfyngedig neu ddim tystiolaeth ar hyn o bryd. Bydd y nodwedd yn cael ei hailasesu fel rhan o asesiad o'r rhwydwaith yn y dyfodol.

Asesiad Cyflwr Dangosol ar Lefel Nodwedd

ACA Arfordir Ynys Môn: Morfeydd heli

Nodwedd	Asesiadau 2005-07*	Asesiadau dangosol 2017**
<i>Salicornia</i> a blodau unflwydd eraill sy'n cytrefu mewn mwd a thywod	Ffafirol	Ffafirol
Dolydd heli'r Iwerydd	Anffafirol (2010)	Anffafirol
Aberoedd	Ffafirol	Ffafirol
Gwastadeddau llaid a gwastadeddau tywod nad ydynt o dan ddŵr môr adeg llanw isel	Anffafirol	Ffafirol

ACA Bae Ceredigion

Nodwedd	Asesiadau 2005-07*	Asesiadau dangosol 2017**
Dolffin trwyn potel	Ffafirol	Ffafirol
Morlo llwyd	Ffafirol	Ffafirol
Llysywen bendoll yr afon	Anffafirol	Ffafirol
Llysywen bendoll y môr	Anffafirol	Anhysbys
Riffiau	Heb ei asesu	Ffafirol
Banciau tywod a orchuddir yn rhannol gan y môr drwy'r adeg	Heb ei asesu	Anffafirol
Ogofâu môr wedi eu boddi neu eu boddi'n rhannol	Ffafirol	Anhysbys

ACA Bae ac Aberoedd Caerfyrddin

Nodwedd	Asesiadau 2005-07	Asesiadau dangosol 2017
Aberoedd	Anffafirol	Anffafirol
Gwastadeddau llaid a gwastadeddau tywod nad ydynt o dan ddŵr môr adeg llanw isel	Anffafirol	Anffafirol
Dolydd halen yr Iwerydd	Anffafirol	Anffafirol
<i>Salicornia</i> a blodau unflwydd eraill sy'n cytrefu mewn mwd a thywod	Ffafirol	Ffafirol
Cilfachau a baeau mawr bas	Anffafirol	Anffafirol

Banciau tywod a orchuddir yn rhannol gan y môr drwy'r adeg	Anffafriol	Anffafriol
Herlyn	Anffafriol	Anffafriol
Gwangen	Anffafriol	Anffafriol
Llysywen bendoll yr afon	Anffafriol	Anffafriol
Llysywen bendoll y môr	Anffafriol	Anffafriol
Dyfrgi	Ffaffriol	Ffaffriol

ACA Bae Cemlyn

Nodwedd	Aseidiadau 2005-07	Aseidiadau dangosol 2017
Morlyn Arfordirol	Heb ei asesu	Ffaffriol

ACA Aber Dyfrdwy

Nodwedd	Aseiad blaenorol (2011)	Aseidiadau dangosol 2017
Gwastadeddau llaid a gwastadeddau tywod nad ydynt o dan ddŵr môr adeg llanw isel	Heb ei asesu	Ffaffriol
<i>Salicornia</i> a blodau unflwydd eraill sy'n cytrefu mewn mwd a thywod	Ffaffriol	Ffaffriol
Dolydd heli'r Iwerydd	Ffaffriol	Ffaffriol
Aberoedd	Heb ei asesu	Anffafriol
Llysywen bendoll yr afon	Heb ei asesu	Anffafriol
Llysywen bendoll y môr	Heb ei asesu	Anffafriol

ACA Cynffig

Nodwedd	Aseidiadau 2009	Aseidiadau dangosol 2017
Dolydd heli'r Iwerydd	Anffafriol	Anffafriol

ACA Arfordir Calchfaen De Orllewin Cymru

Nodwedd	Aseidiadau 2005-07	Aseidiadau dangosol 2017
Ogofâu môr wedi eu boddi neu eu boddi'n rhannol	Ffaffriol	Anhysbys

ACA Afon Menai a Bae Conwy

Nodwedd	Aseidiadau 2005-07*	Aseidiadau dangosol 2017**
Gwastadeddau llaid a gwastadeddau tywod	Anffafriol	Ffaffriol

nad ydynt o dan ddŵr môr adeg llanw isel		
Riffiau	Anffafriol	Ffagriol
Banciau tywod a orchuddir yn rhannol gan y môr drwy'r adeg	Anffafriol	Ffagriol
Cilfachau a baeau mawr bas	Anffafriol	Anffafriol
Ogofâu môr wedi eu boddi neu eu boddi'n rhannol	Ffagriol	Anhysbys

ACA Morol Sir Benfro

Nodwedd	Asesiadau 2005-07	Asesiadau dangosol 2017
Cilfachau a baeau mawr bas	Anffafriol	Anffafriol
Aberoedd	Anffafriol	Anffafriol
Riffiau	Anffafriol	Anffafriol
Dolydd heli'r Iwerydd	Anffafriol	Anffafriol
Gwastadeddau llaid a gwastadeddau tywod nad ydynt o dan ddŵr môr adeg llanw isel	Anffafriol	Anffafriol
Morlynnoedd arfordirol	Ffagriol	Anffafriol
Ogofâu môr wedi eu boddi neu eu boddi'n rhannol	Ffagriol	Anhysbys
Banciau tywod a orchuddir yn rhannol gan y môr drwy'r adeg	Anffafriol	Anffafriol
Morlo llwyd	Ffagriol	Ffagriol
Herlyn	Heb ei asesu	Ffagriol
Gwangen	Heb ei asesu	Ffagriol
Llysywen bendoll yr afon	Anffafriol	Anffafriol
Llysywen bendoll y môr	Anffafriol	Anffafriol
Dyfrgi	Ffagriol	Ffagriol
Tafolen y twyni	Heb ei asesu	Ffagriol

ACA Pen Llŷn a'r Sarnau

Nodwedd	Asesiadau 2005-07	Asesiadau dangosol 2017
Riffiau	Ffagriol	Anffafriol
Cilfachau a baeau mawr bas	Anffafriol	Ffagriol
Banciau tywod a orchuddir yn rhannol	Ffagriol	Anffafriol

gan y môr drwy'r adeg		
Aberoedd	Anffafriol	Anffafriol
Morlynnoedd arfordirol	Anffafriol	Anffafriol
Gwastadeddau llaid a gwastadeddau tywod nad ydynt o dan ddŵr môr adeg llanw isel	Anffafriol	Anffafriol
Dolydd heli'r Iwerydd	Anffafriol	Anffafriol
<i>Salicornia</i> a blodau unflwydd eraill sy'n cytrefu mewn mwd a thywod	Ffatriol (2011)	Anffafriol
Ogofâu môr wedi eu boddi neu eu boddi'n rhannol	Ffatriol	Anhysbys
Dolffin trwyn potel	Ffatriol	Ffatriol
Dyfrgi	Anffafriol	Ffatriol
Morlo llwyd	Ffatriol	Ffatriol

ACA Aber Hafren

Nodwedd	Aseidiadau 2005-07	Aseidiadau dangosol 2017
Aberoedd	Heb eu hasesu	Anffafriol
Gwastadeddau llaid a gwastadeddau tywod nad ydynt o dan ddŵr môr adeg llanw isel	Heb ei asesu	Anffafriol
Dolydd heli'r Iwerydd	Heb eu hasesu	Anffafriol
Banciau tywod a orchuddir yn rhannol gan y môr drwy'r adeg	Heb eu hasesu	Ffatriol
Riffiau	Heb eu hasesu	Anhysbys
Llysywen bendoll y môr	Heb eu hasesu	Anffafriol
Llysywen bendoll yr afon	Heb eu hasesu	Anffafriol
Gwangen	Heb eu hasesu	Anffafriol

ACA Slabiau Carbonadaidd Crokeroker

Nodwedd	Aseiad 2013
Strwythurau tanfor a wnaed gan nwyon yn gollwng	Anhysbys

ACA Llamhidydd

Nodwedd	Aseidiadau 2005-07 (dewis safleoedd drwy archwiliad manwl)
Llamhidydd	Ffatriol

Crynodeb o gyflwr dangosol nodweddion AGA (ardal gyda'r glannau Cymru)

	Aseiad o Gyflwr Dangosol		
	Ffatriol (nifer y rhywogaethau)	Anffatriol (nifer y rhywogaethau)	Anhysbys (nifer y rhywogaethau)
Enw'r AGA			
Aber Afon Dyfrdwy	9	7	0
Bae Lerpwl	2	0	1
Traeth Lafan	3	1	1
Morwenoliaid Ynys Môn	3	1	0
Arfordir Aberdaron ac Ynys Enlli	1	0	0
Gogledd Bae Ceredigion	0	0	1
Sgomer, Sgogwm a'r Môr oddi ar Sir Benfro	3	1	1
Gwales	1	0	0
Bae Caerfyrddin	1	0	0
Cilfach Tywyn	7	5	1
Aber Hafren	3	4	0

AGA Ffrynt Môr Iwerddon

Nodwedd	Aseiad 2013
Aderyn Drycin Manaw	Anhysbys